

რეზერვების ასახვა ფინანსურ ანგარიშგებაში

ნადეუდა კვატაშიძე

ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თემა: განხილულია ფინანსური ანგარიშგებაში ასახული ხეზეხვების ახსი და დანიშნულება.

მიზანი და ამოცანები: ფინანსური ანგარიშგებაში ხეზეხვების აღიარების საფუძვლების და ასახვის წესების შესწავლა, მათი შემდგომი შეფასების, აღიარების და აღიარების შეწყვეტის წესების კვლევა ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად.

შედეგები: ხეზეხვები ახის მოვლენების ფინანსური შედეგებზე უახლოესი გავლენის ასაჩივრებლად გათვალისწინებული სახსრები. ფინანსურად ხეზეხვების შექმნა გამოიხატება მოსარდნედი ზაჩადის აღიარებაში. ფინანსური ანგარიშგების კონცეპტუალური საფუძვლებით ფინანსური ანგარიშგებაში ხეზეხვები აისახება კაპიტალის ფინანსური შენახულების, წინდახედულების და გაუფასუების კონცეფციების შესაბამისად. ამ მოთხოვნების გათვალისწინებით, ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების ყველა განყოფილება აისახება შესაბამისი ხეზეხვები

მეთოდოლოგია: კვლევის დროს გამოყენებულია ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს სახელმძღვანელო-სახეკომენდაციო მასალები, სამეცნიერო სტატიები, მონოგრაფიები, სისტემატიზაციის და შედარების მეთოდები.

საკვანძო სიტყვები: გაუფასურების რეზერვები, შემოსულობა, რეკლასიფიკაცია, საკრედიტო ზარალი.

1. შესავალი

კონცეპტუალური საფუძვლებით საკუთარი კაპიტალი არის საწარმოს აქტივების ის ნაწილი, რომელიც რჩება ყველა ვალდებულებების გამოკლების შემდეგ [1.3.4.63]. საკუთარი კაპიტალის მთლიანი საბალანსო ღირებულების შეფასება არ ხდება პირდაპირ. იგი ტოლია ყველა აღიარებული აქტივის საბალანსო ღირებულებების ჯამს გამოკლებული ყველა აღიარებული ვალდებულების საბალანსო ღირებულებების ჯამი. შესაბამისად, კაპიტალის სიდიდე არ ასახავს საბაზრო კაპიტალიზაციას, ანუ კაპიტალის რეალურ ღირებულებას. მისი სიდიდე დამოკიდებულია აქტივებისა და ვალდებულებების შეფასებაზე, რომელთა შეფასება, თავის მხრივ, რეგულირდება სხვადასხვა ფასს-ებით, დამოკიდებულია სააღრიცხვო პოლიტიკასა და პროფესიულ მსჯელობის საფუძველზე გაკეთებულ დაშვებებზე. უკანასკნელი კი, გარკვეულწილად, განაპირობებს ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების მუხლების სუბიექტურ შეფასებას. ასევე, კაპიტალის სიდიდეზე გავლენას ახდენს საანგარიშგებო პერიოდში აქტივების ფასების ცვლილებები.

2. კაპიტალის რეალური შეფასება

იმისათვის, რომ კაპიტალის ღირებულება ასახავდეს **მესაკუთრეთა რეალურ წილს**, შესაბამისი ფასს-ებით მოითხოვება აქტივებისა და ვალდებულებების ღირებულების კორექტირება/გადაფასება. აქტივების ღირებულების ცვლილება არ აღიარდება მოგებაში ან ზარალში ვინაიდან არის „არარეალიზებული“ - არ არის წარმოქმნილი გაცვლითი ოპერაციებით და შედეგად არ ხდება ფულადი სახსრების შემოღობვა/გადინება.

მატერიალური და არამატერიალური აქტივების ღირებულებების ცვლილება აისახება კაპიტალის ელემენტად „გადაფასების რეზერვების“ სახით, ხოლო ზოგიერთი აქტივის, ვალდებულების და ფინანსური ინსტრუმენტებისათვის (შესაბამისი კონკრეტული სტანდარტების მითითებებით) გამოიყენება სხვადასხვა ტერმინები: შემოსულობა, შემოსავალი,

ზარალი, დანაკლისი, მეტობა და სხვა. ვინაიდან აღნიშნულ მუხლებს აქვთ ერთნაირი ეკონომიკური ბუნება (არარეალიზებული მოგება), გამარტივებისათვის ხშირად მათ აერთიანებენ ერთი საერთო სახელწოდებით „არარეალიზებული რეზერვები“ ან „კაპიტალის სხვა კომპონენტები“.

აღნიშნული არარეალიზებული შემოსავალი და ხარჯები აკმაყოფილებს კონცეპტუალური საფუძვლებით განმარტებულ ამ კატეგორიების აღიარების კრიტერიუმებს. შემოსავალი არის აქტივების ზრდა ან ვალდებულებების შემცირება, რაც **ინვეს საკუთარი კაპიტალის ზრდას**, რომელიც დაკავშირებული არაა წილობრივი მოთხოვნების მფლობელთა მიერ საკუთარ კაპიტალში განხორციელებულ დამატებით შენატანებთან. ხარჯებია არის აქტივების შემცირება ან ვალდებულებების ზრდა, რაც ინვეს **საკუთარი კაპიტალის შემცირებას**, რომელიც დაკავშირებული არაა წილობრივი მოთხოვნების მფლობელებზე გაცემულ განაწილებებთან. აშკარაა, რომ შემოსავლებისა და ხარჯების განმარტებაში არ არის მითითება მათი რეალიზაციის ან არარეალიზაციის შესახებ.

ამდენად, არარეალიზებული შემოსავლები და ხარჯები ახდენენ გავლენას კაპიტალის სიდიდეზე. მაგალითად, ქონების ან ინვესტიციების ღირებულების ზრდა არის შემოსავალი, ხოლო შემცირება - ხარჯი, პირველ შემთხვევაში კაპიტალი იზრდება, მეორეში - მცირდება. ამავდროულად, კონცეპტუალურ საფუძვლებში მითითებულია, რომ საანგარიშგებო პერიოდში კუთვნილი აქტივების ფასების ზრდა, როგორც წესი, მიიჩნევა აქტივების ღირებულების ზრდის შედეგად მიღებულ შემოსულობად ანუ მოგებად. მაგრამ მოგების აღიარება არ შეიძლება მანამ, სანამ არ მოხდება აქტივების მიღება გაცვლითი ოპერაციის საფუძველზე.

ბასს 1 „ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა“ მოითხოვს კაპიტალის ამ კომპონენტის (არარეალიზებული შემოსავლების და ხარჯების) ასახვას პერიოდის სხვა სრულ შემოსავლის ანგარიშგებაში და მუხლობრივად დაგროვებას საკუთარ კაპიტალში როგორც კომპონენტის. შემდგომში შესაბამისი ფასს-ის მითითებით (ბასს 16,38,19,21, ფასს 2,9) ზოგიერთი მუხლი რეკლასიფიცირდება - გარკვეული პირობების შესრულების შემდეგ გადაიტანება მოგებაში ან ზარალში, ხოლო ზოგიერთი არ რეკლასიფიცირდება და გადაიტანება ან გაუნაწილებელ მოგებაში, ან კაპიტალის სხვა მუხლებში [2, პ.82ა].

კაპიტალში აკუმულირებულია „სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებიდან“ გადატანილი შემდეგი რეზერვები (არარეალიზებული შემოსავლებისა და ხარჯების):

- გადაფასების მოდელით აღრიცხული ძირითადი საშუალებების, საინვესტიციო ქონებისა და არამატერიალური აქტივების **„გადაფასების რეზერვი“**;
- დადგენილგადასახდელიანი საპენსიო პროგრამის გადაფასებული თანხების **„დაგროვილი აქტუარული მოგება-ზარალი“**;
- უცხოური ქვედანაყოფის ფინანსური ანგარიშგების წარსადგენ ვალუტაში გადაანგარიშებით წარმოქმნილი **„საკურსო სხვაობის შემოსულობა და ზარალი“**;
- წილობრივ ინსტრუმენტებში განხორციელებული ინვესტიციებიდან წარმოქმნილი **შემოსულობა და ზარალი**, რომელიც შეფასებულია რეალური ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით;
- სასესხო ფინანსური აქტივებიდან წარმოქმნილი **შემოსულობა და ზარალი**, რომელიც შეფასებულია რეალური ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით;
- ფულადი ნაკადების ჰეჯირების ინსტრუმენტის ეფექტური ნაწილის **შემოსულობა და ზარალი** (ჰეჯირების რეზერვი);
- წილობრივი ინსტრუმენტების ჰეჯირებისას **შემოსულობა და ზარალი**, რომლებიც შეფასებულია რეალური ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით;
- რეალური ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით ვალდებულების საკრედიტო რისკის ცვლილებების **შემოსულობა და ზარალი**.

3. შემოსულობების რეკლასიფიკაცია

არის ოპერაციები, რომელიც არ არის კავშირში შემოსავლებსა და ხარჯებთან, პირდაპირ საკუთარ კაპიტალში (საკუთარი კაპიტალის ანგარიშგებაში) აისახება როგორც რეზერვები, სხვა სრულ შემოსავლის ანგარიშგების გარეშე, ასეთი ოპერაციებია:

- ნილობრივი ინსტრუმენტებით ანგარიშსწორება (ფასს 2);
- საკუთარ კაპიტალში კონვერტირებადი სასესხო ინსტრუმენტები (ფასს 9).

დროთა განმავლობაში, გარკვეული მოვლენების შედეგად, შესაძლებელია აღარ არსებობდეს რეზერვებში დაგროვილი შემოსულობისა და ზარალის აღიარების პირობები და საჭირო გახდეს მათი ახლებურად კლასიფიცირება კაპიტალის სხვა მუხლში გადატანით. ასეთი ოპერაციები მიეკუთვნებიან საკუთარი კაპიტალის ერთი კომპონენტიდან მეორეში გადატანის **ტექნიკურ ოპერაციებს**. მათი აღრიცხვის წესები რეგულირდება შესაბამისი სტანდარტებით და სანარმოს მიერ შერჩეული სააღრიცხვო პოლიტიკით. და მოიცავს რეზერვების მუხლის გადატანას მოგება-ზარალში (რეკლასიფიკაციად წოდებული), გაუნაწილებელ მოგებაში და კაპიტალის სხვა მუხლებში.

რეკლასიფიკაცია ნიშნავს წინა პერიოდებში საკუთარ კაპიტალში ასახული შემოსავლებისა და ხარჯების მიმდინარე პერიოდში მოგება-ზარალში გადატანას. რეკლასიფიკაცია აისახება ორივე ანგარიშგებაში - „სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში“ და „საკუთარი კაპიტალის ანგარიშგებაში“. კერძოდ, არარეალიზებული შემოსავლები „სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებიდან“ გამოიქვითება და როგორც რეალიზებული შემოსავალი გადაიტანება „მოგებაისა და ზარალის ანგარიშგებაში“. სტანდარტები კონკრეტულად განსაზღვრავს, როდის შეიძლება ადრე სხვა სრულ შემოსავალში (შესაბამისად „კაპიტალის რეზერვებში“) აღიარებული თანხების გადატანა მოგებაში ან ზარალში. [2, პ.93].

სტანდარტებით ნებადართულია შემდეგი მუხლების რეკლასიფიკაცია:

- უცხოური ქვედანაყოფის გაყიდვის დროს ფინანსური ანგარიშგების ფუნქციონალურ ვალუტაში გადაანგარიშებით მიღებული შემოსავალი ან ზარალი;
- ფულადი ნაკადების ჰეჯირების ინსტრუმენტის ეფექტური ნაწილი (ფინანსური აქტივების ან ვალდებულებების არარსებობის შემთხვევაში);
- რეალური ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით სასესხო ფინანსური ინსტრუმენტებიდან წარმოქმნილი შემოსავალი ან ზარალი მათი აღიარების შეწყვეტის დროს.

არარეკლასიფიცირებადი მუხლები

ბასს 16-ის ან ბასს 38-ის შესაბამისად, რეკლასიფიკაციის კორექტირებები არ წარმოიშობა აღიარებულ გადაფასების ნამეტში მომხდარი ცვლილებების შედეგად, ან ბასს 19-ის შესაბამისად დადგენილგადასახდელიან საპენსიო პროგრამასთან დაკავშირებით აღიარებული გადა-ფასებული თანხებიდან. ეს ელემენტები სხვა სრულ შემოსავალში აღიარდება და შემდგომ პერიოდებში არ ხდება მათი რეკლასიფიკაცია მოგებაში ან ზარალში. გადაფასების ნამეტში მომხდარი ცვლილებების გადატანა შემდგომ პერიოდებში შესაძლებელია გაუნაწილებელ მოგებაში, თუ აქტივი გამოიყენება, ან როდესაც შეწყდება მისი აღიარება.

ფასს 9-ის შესაბამისად, რეკლასიფიკაციის კორექტირებები არ წარმოიშობა ფულადი ნაკადების ჰეჯირების, ან ოფციონის დროითი ღირებულების (ან ფორვარდული ხელშეკრულების ფორვარდული ელემენტის, ან ფინანსური ინსტრუმენტების უცხოური ვალუტის საბაზისო სპრედის) აღრიცხვის შედეგად, რაც იწვევს ფულადი ნაკადების ჰეჯირების რეზერვის ანგარიშიდან, ან საკუთარი კაპიტალის განცალკევებული კომპონენტიდან (შესაბამისად) თანხების პირდაპირ გადატანას აქტივის ან ვალდებულების საწყის თვითღირებულებაში, ან სხვა ტიპის საბალანსო ღირებულებაში. აღნიშნული თანხები პირდაპირ გადაიტანება აქტივებში ან ვალდებულებებში.

4. აქტივების გაუფასურების კონცეფცია და რეზერვები

ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული აქტივების ღირებულება უნდა ასახავდეს მათგან მისაღებ ეკონომიკურ სარგებელს. დროთა განმავლობაში შესაძლებელია გაუარესდეს აქტივების „ხარისხი“ და შედეგად შემცირდეს მისაღები ეკონომიკური სარგებელი. ამისი მიზეზია აქტივების გაუფასურება: ფიზიკური დაზიანება, მორალური მოძველება, საბაზრო ფასების დაცემა, საპროცენტო განაკვეთების ზრდა და სხვა. **გაუფასურების კონცეფციით** აქტივები გაუფასურებულია, თუ საწარმო ვერ ამოიღებს აქტივების საბალანსო ღირებულებას მათი გამოყენებით ან გაყიდვით.

✓ ძირითადი საშუალებების და არამატერიალური აქტივების გაუფასურება

ბასს 36 „აქტივების გაუფასურება“ [3. პ.9,10] თანახმად ყოველი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს საწარმომ უნდა განსაზღვროს, **არსებობს თუ არა მინიშნება აქტივის გაუფასურების შესახებ**. ასეთის არსებობის შემთხვევაში, საწარმო ვალდებულია ჩაატაროს ტესტირება აქტივების გაუფასურებაზე.

ძირითადი საშუალებების, საინვესტიციო ქონების და არამატერიალური აქტივების გაუფასურება, რომელიც აღირიცხება გადაფასების მოდელით, ასახვას ჰპოვებს კაპიტალში ასახული გადაფასების რეზერვში. ხოლო, იმ ძირითადი საშუალებების, საინვესტიციო ქონების და არამატერიალური აქტივების გაუფასურება, რომელიც აღირიცხება თვითღირებულების მოდელით, აღიარდება მოგებისა და ზარალის ანგარიშგებაში პერიოდის ხარჯად და მათთვის არ იქმნება რეზერვები (ბასს 16, 38,40). ანალოგიურად, გუდვილის და საერთო დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში თვითღირებულების მოდელით შეფასებული შვილობილ. მეკავშირე და ერთობლივ საწარმოებში ინვესტიციების გაუფასურებისათვის არ აღიარდება.

✓ მარაგები გაუფასურების რეზერვი

გარკვეული მიზეზების გამო შესაძლებელია მარაგების გაუფასურება - ფიზიკური დაზიანება, მორალური მოძველება, საბაზრო ფასების დაცემა, წარმოების დასრულების ხარჯების გაძვირება და სხვა. ამავდროულად, ფინანსურ ანგარიშგებაში მარაგები არ შეიძლება იმაზე მეტი თანხით აისახოს, რომლის მიღება შესაძლებელია მათი გაყიდვის ან გამოყენების შედეგად [4. პ.28]. აქედან გამომდინარე, საწარმო განსაზღვრავს მარაგების გაუფასურებისა და შესაბამისი რეზერვის შექმნის სააღრიცხვო პოლიტიკას. გაუფასურების თანხა აღიარდება მოგებისა და ზარალის ანგარიშგებაში ხარჯად და მარაგის გაუფასურების რეზერვად. უკანასკნელი აისახება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აქტივების განაყოფში უარყოფითი ნიშნით როგორც მარაგების მაკორექტირებელი მუხლი. შედეგად, ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში მარაგები აისახება იმ სარგებლის სიდიდის ტოლი თანხით, რომლის მოტანა შეუძლია ამ აქტივებს. ყოველ მომდევნო საანგარიშგებო პერიოდში, მარაგების გაუფასურების ზარალი ხელახლა ფასდება და შესაბამისად კორექტირდება რეზერვი.

✓ ფინანსური აქტივების გაუფასურების (საკრედიტო ზარალის) რეზერვები

ფინანსური აქტივების გაუფასურება დაკავშირებულია მათ **საკრედიტო რისკთან** - იმის რისკთან, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის ერთი მხარის მიერ ვალდებულების შეუსრულებლობა გამოიწვევს მეორე მხარის ფინანსურ ზარალს. [5] (M.Vardiashvili, 2019) **საკრედიტო ზარალი** არის სხვაობა ხელშეკრულების შესაბამისად საწარმოს მიერ მისაღებ ყველა სახელშეკრულებო ფულად ნაკადსა და ყველა იმ ფულად ნაკადს შორის, რომლის მიღებასაც საწარმო ვარაუდობს (ე.ი. ფულადი სახსრების დეფიციტი მთლიანად), რომელიც დისკონტირებულია თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით (L.Sabauri, 2019). [6].

საწარმომ საკრედიტო ზარალი უნდა აღიაროს ამორტიზებული ღირებულებით და რეალური ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით შეფასებულ, ფინანსურ აქტივთან დაკავშირებულ მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალთან მიმართებით, ასევე საიჯარო

მოთხოვნის, სახელშეკრულებო აქტივის ან სესხის გაცემის ვალდებულებისა და ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულების მიმართ [7].

როდესაც ფინანსური აქტივი აღირიცხება ამორტიზებული ღირებულებით, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი აღიარდება ხარჯად მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში და რეზერვად, რომელიც ფინანსური მადგომარეობის ანგარიშგებაში აისახება აქტივების შემადგენლობაში უარყოფითი ნიშნით, რაც ამცირებს ფინანსური აქტივის საბალანსო ღირებულებას.

ასე, სავაჭრო მოთხოვნები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით. მისი ზარალი დგინდება აქტივების არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ტოლი თანხით. რისთვისაც გამოიყენება რეზერვების მატრიცა - გაუფასურების ზარალის განსაზღვრა დეფოლტის საპროცენტო განაკვეთის საფუძველზე. საკრედიტო ზარალი აღიარდება ხარჯად, ხოლო რეზერვი აისახება აქტივების შემადგენლობაში უარყოფითი ნიშნით, რაც ამცირებს მოთხოვნების საბალანსო ღირებულებას.

თუ ფინანსური აქტივი აღირიცხება რეალური ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი აღიარდება სხვა სრულ შემოსავალში და მან არ უნდა შეამციროს მოცემული ფინანსური აქტივის საბალანსო ღირებულება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში. ის აისახება კაპიტალში.

5. წინდახედულობის კონცეფცია და რეზერვები

კონცეპტუალური საფუძვლებით ფინანსური ანგარიშგების ინფორმაციის მომზადების ერთ-ერთი პრინციპია წინდახედულობა, რაც ნიშნავს სიფრთხილის გამოჩენას განუსაზღვრელ გარემოებებში განსჯისა და გადაწყვეტილებების მიღებისას. წინდახედულობის პრინციპის გამოყენება უზრუნველყოფს იმას, რომ ფინანსურ ანგარიშგებაში აქტივები და შემოსავალი არ იქნება გადიდებული, ხოლო ვალდებულებები და ხარჯები - შემცირებული.

წინდახედულობის პრინციპი უნდა იყოს გამოყენებული როდესაც წარსული მოვლენების შედეგად შესაძლებელია წარმოიქმნას ისეთი ვალდებულებები, რომელთა არსებობა დადასტურდება მხოლოდ ერთი ან მეტი განუსაზღვრელი მოვლენის მომავალში მოხდენით ან არმოხდენით [8, პ.10] სხვაგვარად, შესაძლებელია მიმდინარე პერიოდში წარმოიქმნას მომავალში შესასრულებელი ვალდებულებები, რომელთა მოხდენის ალბათობის და მათ დაფარვასთან დაკავშირებული ხარჯების მოცულობის შეფასება მოითხოვს სიფრთხილეს.

იმ შემთხვევაში, თუ დადასტურდება, რომ: საწარმოს აქვს მიმდინარე ვალდებულება (იურიდიული ან კონსტრუქციული), რომელიც წარმოიქმნა წარსული მოვლენის შედეგად სავარაუდოა, რომ ვალდებულების დასაფარად საჭირო იქნება რესურსების გასვლა და შესაძლებელია ვალდებულების თანხის საიმედოდ შეფასება, ამ ვალდებულებების დასაფარავად საწარმო აღიარებს ანარიცხებს (რეზერვებს). ანარიცხები (რეზერვები) ისეთი ვალდებულებებია, რომელთა დაფარვის ვადა ან ოდენობა განუსაზღვრელია. ანარიცხების (რეზერვების) შეფასებისას გათვალისწინებულ უნდა იქნეს ის რისკები და განუსაზღვრელობა, რომლებიც მუდმივად თან ახლავს ბევრ მოვლენას და გარემოებას.

ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებით ნებადართულია შემდეგი რეზერვების აღიარება: საგარანტიო მომსახურების, წამგებიანი კონტრაქტების, რესტრუქტურირების, გარემოს დაბინძურების, ფინანსური გარანტიების, აქტივების ექსპლუატაციიდან გამოსვლის, შვებულების.

აღსანიშნავია, რომ რეზერვები არ იქმნება **მომავალში გასაწევი ხარჯების დასაფარავად** (რაც აკრძალულია სტანდარტებით). რეზერვები არის მიმდინარე პერიოდში წარმოქმნილი **ისეთი ვალდებულებები**, რომელიც დაიფარება მომავალში. შესამამისად, მათ დაფარვასთან დაკავშირებული ხარჯებიც აღიარდება მიმდინარე პერიოდში. მაგრამ,

ვინაიდან განუსაზღვრელია ამ ვალდებულებების დაფარვის ვადა და ოდენობა, ისინი მიეკუთვნებიან არა ვალდებულებებს, არამედ შეფასებით რეზერვებს. ამისი ნათელი მაგალითია შვებულების რეზერვი. მომუშავე სამუშაოების შესრულებით (თავისი შრომით) მოიპოვებს უფლებას არა მხოლოდ შრომის ანაზღაურებაზე, არამედ შვებულების ანაზღაურებაზეც. ანუ ყოველთვიურად გამოიმუშავებს თავისი მომავალი შვებულების ანაზღაურების 1/11 ნაწილს. ამდენად, მომუშავეების მიერ შესრულებული სამუშაოები ერთდროულად წარმოქმნის როგორც ანაზღაურების, ასევე შვებულების ვალდებულებას. მართალია, შვებულების ანაზღაურებას ღებულობენ, როგორც წესი. წელიწადში ერთხელ, მაგრამ ის გამოიმუშავდება ყოველთვიურად. კონცეპტუალური საფუძვლებით ფინანსურ ანგარიშგებაში ვალდებულებები აღიარდება მათი წარმოქმნის და არა დაფარვის მიხედვით. ვალდებულებების აღიარებასთან ერთად ასაღიარებელია მათ დაფარვასთან დაკავშირებული ხარჯებიც. ამდენად, მომუშავეების უფლება შვებულების ანაზღაურებაზე მოითხოვს ყოველთვიურად შესაბამისი ხარჯების და შვებულების ანაზღაურების ვალდებულების აღიარებას რეზერვის სახით. აშკარაა, რომ ეს არ არის მომავალი პერიოდის ხარჯები, ეს არის განუელი (გამომუშავებული) მომსახურეობის ხარჯები და ვალდებულება. უკანასკნელი გროვდება შვებულების რეზერვის სახით და იფარება (გამოიყენება) მაშინ, როდესაც მომუშავე ისარგებლებს შვებულებით.

რეზიუმე

ნაშრომში განხილულია რეზერვების არსი, დანიშნულება, შეფასება და ასახვა ფინანსურ ანგარიშგებაში. რეზერვები არის ფინანსურ შედეგებზე მოვლენების უარყოფითი გავლენის ასაცილებლად გათვალისწინებული სახსრები. ფინანსურად რეზერვების შექმნა გამოიხატება მოსალოდნელი ზარალის აღიარებაში. ფინანსური ანგარიშგების კონცეპტუალური საფუძვლებით ფინანსურ ანგარიშგებაში რეზერვები აისახება კაპიტალის ფინანსური შენარჩუნების, წინდახედულების და გაუფასურების კონცეფციების შესაბამისად. ამ მოთხოვნების გათვალისწინებით, ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების ყველა განაყოფში აისახება შესაბამისი რეზერვები.

აქტივებთან და ვალდებულებებთან დაკავშირებული რეზერვები არის შეფასებითი სიდიდე, რომელთა გაანგარიშება მოითხოვს პროფესიულ განსჯას, შესაბამისი სააღრიცხვო პოლიტიკის შემუშავებას, რაც საბოლოოდ განაპირობებს ინფორმაციის საიმედოობას. შედეგად, ფინანსური ანგარიშგების ინფორმაციის მომხმარებლებს მიეწოდებათ რეალური ინფორმაცია, რაც თავის მხრივ, ეხმარება მათ სწორი პროგნოზების გაკეთებასა და გადაწყვეტილებების მიღებაში.

აქტივებისა და ვალდებულებების რეზერვების დანიშნულებაა მათი საბალანსო ღირებულების კორექტირება მოსალოდნელი განუსაზღვრელობებისა და რისკების პროგნოზირებით და პროფესიული შეფასებით.

ფინანსურ ანგარიშგებაში რეზერვების ასახვა უზრუნველყოფს ინფორმაციის რეალობას - აქტივები არ არის გადაჭარბებულად შეფასებული, ვალდებულებები შემცირებულია.

ლიტერატურა:

1. ფინანსური ანგარიშგების კონცეპტუალური საფუძვლები. (2021).
2. ბასს 1 ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა. (2021).
3. ბასს 36 აქტივების გაუფასურება. (2021).
4. [4] ბასს 2 მარაგები. (2021).

5. M.Vardiashvili.(2019) Citation: Some Issues of Measurement of Impairment of Non-Financial Assets in the Public Sector <https://publications.waset.org/10010307/some-issues-of-measurement-of-impairment-of-non-financial-assets-in-the-public-sector>
6. [N.Kvatashidze, L.Sabauri. (2019). Citation: ISSUES OF ACCOUNTING FOR THE IMPAIRMENT OF FINANCIAL INSTRUMENTS. 202. https://www.tsu.ge/data/file_db/economist_faculty/konf%20IV.pdf
7. ფასს 9 ფინანსური ინსტრუმენტები.(2021)
8. ბასს 37 ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები. (2021) წლის მდგომარეობით.

Reflection of Provisions in Financial Reporting

Nadejda Kvatashidze

Academic Doctor of Economics, Associate Professor

SUMMARY

The paper deals with essence, purpose, valuation and reflection of provisions in the financial reporting. Provisions are the funds envisaged for preventing negative impact of various circumstances on the financial results. Financially, the creation of provisions is reflected in the recognition of expected losses. Under the conceptual framework for financial reporting, the provisions in the financial statements are reflected according to the concepts of financial capital maintenance, prudence, and impairment of equity. Keeping In mind these requirements, the relevant provisions are reflected in all sections of the financial reporting

The provisions related to assets and liabilities are an estimated value, the calculation of which requires professional judgment and development of appropriate accounting policies, which ultimately determines reliability of the information. As a result, users of the financial reporting-related information are provided with a realistic information, which in turn helps them to make accurate forecasts and decisions.

Purpose of the provisions related to assets and liabilities is to adjust their carrying amount by forecasting the uncertainties and the expected risks and making professional assessments.

The reflection of provisions in the financial reporting ensures that the information is realistic - the assets are not overvalued, while the liabilities are not undervalued

Keywords: Provisions; Impairment provisions; Gains; Reclassification; Credit loss.